

NOTĂ DE FUNDAMENTARE
la proiectul hotărârii Guvernului pentru
modificarea unor hotărâri ale Guvernului
(implementarea politicii privind subvenționarea în agricultură și mediul rural și
realocarea mijloacelor financiare pentru compensarea parțială a prejudiciilor cauzate
de calamitățile naturale)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Autorul proiectului este Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Intervenția normativă propusă a fost elaborată la inițiativa Ministerului și, în același timp, ca rezultat a unei sesizări din partea Agenției de Intervenției și Plăți pentru Agricultură.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

2.2.1. Una din acțiunile Obiectivului specific 2.3. Modernizarea și eficientizarea tehnologiilor de producere pentru atenuarea rezilienței climatice asupra sectorului horticola din Planul de acțiuni privind implementarea Programului de dezvoltare a horticolturii în Republica Moldova pentru anii 2021-2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 840/2020, prevede stimularea defrișării plantațiilor multianuale îmbătrânite pentru prevenirea răspândirii bolilor și dăunătorilor. Indicatorul de monitorizare îl constituie: estimativ 21 mii ha suprafețe defrișate. Potrivit datelor prezentate de către AIPA, din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, începând cu anul 2021 până în prezent, a fost subvenționată defrișarea aproximativ a 15,8 mii ha.

În urma analizei cauzelor care ar fi determinat gradul de îndeplinire a indicatorului de monitorizare, Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a menționat că în anul 2023 din 333 de cereri de subvenționare, la 34 din ele s-a constatat nerespectarea cerinței de la punct 41 subpunctul 3) din Regulamentul privind măsurile de subvenționare complementară și condițiile specifice de eligibilitate pentru subvenționarea complementară din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 464/2023 (*în continuare - Regulament*), prin care se instituie cerința specifică față de subiectul subvenționării de a fi „deținător legal al bunului imobil supus defrișării de minim 5 ani, calculați începând cu anul precedent celui de depunere a cererii de subvenționare”. Se estimează că proporționalitate cererilor care nu au respectat condiția specifică invocată se va respecta și în anul curent.

În pofida faptului că Nota informativă la proiectul Hotărârii prin care s-a aprobat Regulamentul menționat nu conține considerentele includerii acestei cerințe specifice, se poate deduce că aceasta a fost inserată în textul actului normativ cu scopul prevenirii situațiilor de aplicare a normei contrar scopului propus prin măsura de susținere a defrișării plantațiilor multianuale, cum ar fi de exemplu: 1) dobândirea terenurilor ocupate de plantații multianuale, 2) defrișarea și obținerea subvențiilor, după care 3) înstrăinarea lor.

Analizând sistemic textul Regulamentului, prin prisma problemei pe care îl generează pct. 43 subpunctul 3), s-a apreciat că realizarea ipotezei avută în vedere la formularea acestei condiții este puțin probabilă, întrucât punctul 44 impune obligația solicitantului de a întreține terenurile agricole după defrișare conform bunelor practici agricole în următorii 3 ani. Deci, atâta timp cât are obligația de a întreține terenul agricol, subiectul subvenționării nu va avea posibilitatea înstrăinării terenului.

Din considerente menționate mai sus, se propune modificarea cerinței specifice de la punctul 41 subpunctul 3) prin excluderea termenului de 5 ani.

2.2.2. Totodată, în procesul de aplicare a Regulamentului s-a constatat o neconcordanță între prevederile punctului 10 subpunctul 5) litera b) și noțiunea de „activitate agricolă” din Legea nr. 71/2023 cu privire la subvenționarea în agricultură și mediul rural. Astfel, observăm că potrivit definiției legale în sfera noțiunii de *activitate agricolă* se include și *prelucrarea finită* a produselor agricole, pe când din textul punctul 10 subpunctul 5) litera b) s-a omis indicarea infrastructurii pentru *prelucrarea finită*. Astfel, pentru a se asigura o coerență între normele din Lege cu cele din actele de punere în aplicare, se propune completarea punctului menționat din Regulament cu textul „*prelucrare finită*”.

2.2.3. În același timp, Ministerul a fost sesizat de către Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură asupra următoarelor circumstanțe legate de executarea unor acte normative.

Prin Hotărârii Guvernului nr. 615/2023 cu privire la alocarea mijloacelor financiare din fondul de rezervă al Guvernului, Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare i-au fost alocate 200 mil. lei în vederea acordării ajutorului pentru fermieri afectați de consecințele crizelor din anul 2022. Repartizarea acestor mijloace s-a realizat prin intermediul Agenției de Intervenție și Plăți în Agricultură în baza Regulamentului cu privire la stabilirea modului de acordare a ajutorului pentru fermierii afectați de consecințele crizelor din anul 2022, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.602/2023.

Agenția a subliniat că 6 dosare depuse în temeiul actelor normative indicate au fost acceptate și autorizate spre finanțare, dar executarea plăților nu s-a efectuat, întrucât în rezultatul aplicării Legii nr. 4/2023 pentru modificarea Legii nr. 1353/2000 privind gospodăriile țărănești (de fermier) au intervenit modificări în codul fiscal ale solicitanților. Având în vedere că alocarea mijloacele din fondul de rezervă au caracter anual, efectuarea plăților în baza actelor normative menționate nu se mai poate realiza.

În același timp, Agenția a comunicat că dispune de un sold de 2,9 mln. lei din suma alocată în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 102/2024 cu privire la alocarea mijloacelor financiare pentru compensarea parțială a prejudiciilor cauzate de calamitățile naturale din anul 2023 și aprobarea modului de repartizare a acestora. Astfel, Agenția a venit cu propunerea ca din soldul sumei alocate în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 102/2024 să fie achitate datoriile față de cei 6 solicitanții care urmau a fi finanțați în baza Hotărârii Guvernului nr. 615/2023.

În rezultatul unui demers adresat către Ministerul Finanțelor, acesta a propus amendarea Hotărârii Guvernului nr. 102/2024 în sensul reglementării posibilității alocării mijloacelor financiare, respective.

În această ordine de idei, se propune inserarea unei norme în Hotărârea Guvernului nr. 102/2024 care ar permite utilizarea soldurilor pentru achitarea datoriilor față de 6 solicitanți ai suportului acordat în baza Hotărârii Guvernului nr. 615/2023.

Proiectul se propune să intre în vigoare la data publicării pentru a face posibil aplicarea de îndată a modificărilor față de cererile de subvenționare depuse și nesoluționate, precum și de a da posibilitatea AIPA să inițieze de îndată activitățile de achitare a datoriilor față de fermieri.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

3.1.1. Obiectivul propus prin modificarea punctului 41 subpunctul 3) din Regulamentul privind măsurile de subvenționare complementară și condițiile specifice de eligibilitate pentru subvenționarea complementară din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 464/2023, constă în înlăturarea impedimentului normativ ce influențează realizarea indicatorului de defrișare a plantațiilor fixat în Planul de acțiuni privind implementarea Programului de dezvoltare a

horticulturii în Republica Moldova pentru anii 2021-2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 840/2020.

Ca rezultat al înlăturării condiției de a deține legal bunului imobil supus defrișării de minim 5 ani se estimează că suprafețele ocupate cu plantații multianuale defrișate vor crește până la 300 ha/anual, ca rezultat al susținerii fermierilor prin subvenționare.

3.1.2. Obiectivul de modificare a punctului 10 subpunctul 5) litera b) din Regulamentul menționat, constă în asigurarea coerență între normele din Lege cu cele din actele de punere în aplicare. Astfel, se vor evita situații litigioase, costuri de soluționare a acestora.

3.1.3. Obiectivul de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 102/2024 constă în asigurarea posibilității achitării ajutorului din partea statului față de unii fermieri, care nu au putut beneficia din considerente obiective. În rezultatul modificărilor AIPA va achita ajutor la 6 fermieri în sumă de 254633 lei.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

3.2.1. Pentru propunerea de modificare a punctului 41 subpunctul 3) din Regulament, ca o opțiune de alternativă ar putea fi neintervenția normativă, selectarea căreia ar fi una irațională, dat fiind faptul că în urma analizei s-a constatat că norma dată constituie o cauză de respingerea a cererilor de subvenționare a defrișării, ceea ce conduce în cele din urmă la neatingerea indicatorului de monitorizare.

3.2.2. Opțiunea de a păstra prevederile punctului 10 subpunctul 5) litera b) din Regulament ar conduce la apariția situațiilor de conflict între solicitanții de subvenții și AIPA referitor la aplicabilitatea normelor legale pentru stimularea accesării creditelor investiționale, care din perspectiva rolului actelor normative pe care îl joacă în reglementarea relațiilor sociale, nu este o soluție acceptabilă.

3.2.3. Drept o alternativă pentru soluționarea problemei celor 6 fermieri care nu au beneficiat de suport în baza Hotărârii Guvernului nr. 602/2023 a fost realizat de Minister prin formularea unei adresări către Ministerul Finanțelor, prin care s-a solicitat examinarea posibilității achitării sumei restante din soldul rămas al Hotărârii Guvernului nr. 102/2024. Or, această soluție nu poate fi realizată fără o intervenția prealabilă normativă. În cazul neachitării, solicitanții sunt în drept să pretindă suma ajutorului prin intermediul instanței de judecată, care evident vor admise, având în vedere că plata nu s-a făcut din considerente ce nu țin de vinovăția acestora. Deci, o astfel de alternativă va genera costuri suplimentare de timp și mijloace financiare pentru soluționarea litigiilor în instanța de judecată.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Proiectul nu conține acțiuni de reformă structurală. Prin urmare, proiectul nu are impact asupra sectorului public.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

4.2.1. Pentru propunerea de modificare a punctului 41 subpunctul 3) din Regulament, având în vedere că excluderea condiției de deținere al bunului imobil supus defrișării de minim 5 ani, va crește numărul de cerere de subvenționate admise, se estimează că aceasta va conduce la creșterea sumei alocate din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural cu până la 4 mln. lei.

4.2.2. Pentru propunerea de modificare a punctului 10 subpunctul 5) litera b) din Regulament nu au fost identificat un impact financiar al implementării, întrucât acesta vine să preîntâmpine apariția unor situații de conflict ipotetice, care nu au avut loc.

4.2.3 Pentru propunerea de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 102/2024, impactul financiar se va materializa în achitarea ajutorului în sumă de 254633 lei, care va fi suportată din soldul rămas al Hotărârii Guvernului nr. 102/2024.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

4.3.1. Proiectul nu conține norme de reglementare a activității de întreprinzător. Impactul normelor asupra acestora se va materializa prin eliminarea unei condiții care constituie un impediment în obținerea subvenției. Deci, implicit pentru aceștia va crește gradul de

absorbție a mijloacelor financiare din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural. De asemenea, indirect va crea mai multe oportunități de prestare a serviciilor de defrișare pentru agenții economici specializați în astfel de activități.
4.3.2. Pentru propunerea de modificare a punctului 10 subpunctul 5) litera b) din Regulament nu au fost identificat un impact financiar al implementării.
4.3.3. Pentru propunerea de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 102/2024, impactul asupra sectorul privat se va materializa în obținerea ajutorului de către fermierii îndreptățiți.
4.4. Impactul social Nu a fost identificat
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal Nu a fost identificat
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen Prevederile proiectului nu au impact asupra echității și egalității de gen.
4.5. Impactul asupra mediului Nu a fost identificat
4.6. Alte impacturi și informații relevante Nu au fost identificate
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
Nu este cazul
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
Proiectul urmează a fi supus avizării de către Ministerul Finanțelor, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării. Anunțul de inițiere a elaborării proiectului a fost publicat la adresa: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/13122
7. Concluziile expertizelor
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Nu a fost identificat
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Implementarea se va realiza pentru: propunerile de modificare a Hotărârea Guvernului nr. 464/2023, în procesul de completare și examinare a cererilor de subvenționare, care nu vor putea invoca ca neîndeplinită condiția de deținere a bunului imobil pe un termen de cel puțin 5 ani. propunerea de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 102/2024, prin efectuarea formalităților necesare de către AIPA pentru a asigura plata ajutorului fermierilor care nu au beneficiat de acesta în baza Hotărârii Guvernului nr. 602/2023
10. Constatările expertizei juridice

**Viceprim-ministru,
Ministru agriculturii și
industriei alimentare**

Vladimir BOLEA